

Debat miljoenentekort sociaal domein

Woensdag 24 mei 2017

GroenLinks had dit weekend al een eerste concept voor onze bijdrage vanavond klaar. Maar na de verbijsterende reflectie die we maandag hebben ontvangen hebben wij de boel omgegooid.

Waar we eerst zeer kritisch, maar nog zoekende waren, zeggen we nu met grote stelligheid: het roer moet om. Het college heeft steeds gezegd scherp aan de wind te zeilen. Maar de wal heeft het schip gekeerd. Kunnen de kapiteins nog langer geloofwaardig aan het roer blijven staan?

GroenLinks ziet vier urgente kwesties die wij vanavond willen bespreken. Dat zijn achtereenvolgens:

1. De financiën, die niet op orde en zorgwekkend zijn
2. Het tekort op het sociaal domein, waardoor een stevige ingreep nodig is
3. De staat van de ambtelijke organisatie, die onthutsend is
4. Het roer dat om moet, maar hoe?

1. Financiën

GroenLinks vraagt zich af:

Kunnen wij dit college onze gezamenlijke portemonnee nog wel toevertrouwen?

Volgens het college is de begroting structureel op orde. En ja, de kosten voor onze dagelijkse boodschappen zijn niet hoger dan onze dagelijkse inkomsten. Maar jaar na jaar creëert dit college incidentele tekorten. Dat is inmiddels een structureel probleem. Elk jaar opnieuw moeten we ons spaarvarken aanspreken. Dat was al een mager varken, maar nu is het spek echt op.

De optelsom over 2016:

Archivering: niet op orde. Verbeterplan kost 6 ton structureel.

Parkeerdossier: niet op orde. Tekort in 2016 5,3 miljoen¹.

Q4: niet op orde. 26 aanbevelingen ter verbetering.

Sociaal domein. 12 miljoen.

Bij de behandeling van de Vorap in september 2016, met een tekort van 2,7 miljoen euro, zei de wethouder van Financiën dat we nog alle tijd hadden om bij te sturen en de tekorten weg te werken. Inmiddels is het tekort 9,6 miljoen. Kan de wethouder dat met bijsturen hebben bedoeld? Bij de begrotingsbehandeling in november zei de wethouder zelfs nog: “de gemeente ligt er goed bij”.

---

¹ Lagere inkomsten op parkeren: in de Vorap 1,8 miljoen, FinRap 2,8 miljoen. Dat komt bovenop de afschrijving op de parkeergarages in de jaarstukken 2015 van 2 miljoen. Plus extra inhuur voor het parkeerdossier van een half miljoen. Loopt de teller voor het parkeren op naar 5,3 miljoen dit jaar

Zo goed, dat we nu dus 9,6 miljoen uit dat magere spaarvarken moeten halen.
Dat het zachte landingspotje voor het sociaal domein inmiddels leeg is, in minder dan de helft van de tijd die was voorzien.

Alle alarmbellen rinkelen. Bij GroenLinks in ieder geval wel. We hebben al eerder gewaarschuwd dat de weerstandscapaciteit jaar na jaar veel lager uitkomt dan door het college begroot. Ook dat is een structureel probleem.^{2 3}

Dit zal ten koste gaan van Venlose ambities en het voorzieningenniveau van onze inwoners. GroenLinks is hierover ZEER SOMBER gestemd.
Voor onze inwoners betekent het: wederom bezuinigingen of een verhoging van de belastingen. Voor de gemeenteraad betekent het: alle ambities op de lange baan.

De miljoenen die het college nu tekort komt had GroenLinks graag uitgegeven.

Om van Venlo een ECHT duurzame gemeente te maken.

Om de Agenda Groen en Water uit te voeren.

Om cultuur lucht te geven.

Om Venlo klaar te maken voor de toekomst op het gebied van zorg, onderwijs en arbeidsmarkt.

Dat kunnen we wel op onze buik schrijven. Het wordt sappelen. En daarmee zet dit ambitieuze college onze inwoners in de kou. Buitengewoon teleurstellend.

2. Tekort sociaal domein

GroenLinks vraagt zich af:

Kunnen wij dit college de uitvoering van het sociaal domein nog wel toevertrouwen?

De fout ligt grotendeels bij de gemeente zelf. Ontluisterend!

De gemeente had dit KUNNEN weten en MOETEN weten

Mijn gewaardeerde collega Huub van Eijck heeft u bij voortduring gewaarschuwd. Zodanig dat ik hem wel eens maande: "Huub, ben je niet te somber. Het college zegt toch steeds dat het goed komt".

GroenLinks had vrij uitgebreid in willen gaan op de raadsinformatiebrief. We hadden 16 vragen, bedenkingen, opmerkingen en hartenkreten opgeschreven. We hebben deze samengevat in een viertal punten.

2

Integrale ratio	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Begroting 2014	1,3	1,07	1,06	1,06		
Begroting 2015		0,94	0,95	0,38	1,24	
Begroting 2016			0,82	0,85	1,11	1,25
Begroting 2017				0,91	1,03	1,12

2020: 1,22

³ In 2014 werd gezegd dat de integrale weerstandscapaciteit vanaf 2015 boven de 1 zou zijn.

Dat is niet gehaald. We zitten zelfs in 2017 niet op 1. In 2015 werd verwacht dat we de 1,24 zouden bereiken in 2018. In de begroting 2017 was dat al weer gedaald tot 1,03. Een trend die we vorig jaar al signaleerden: de ratio valt steeds lager uit dan verwacht, ondanks goede voornemens om het weerstandsvermogen te verbeteren.

- Er is sprake van onthutsende en verwijtbare fouten in de administratie en inadequate bedrijfsvoering. De voorgestelde maatregelen zijn uiterst vaag en leiden misschien wel tot meer inzicht, maar niet tot minder kosten. Daardoor kunnen we ook over 2017 en daarna flinke tekorten verwachten.
- Het college belooft al drie jaar een budgettair evenwicht in het sociaal domein. Dat is niet gelukt. Waarom zouden we u nu wel geloven? Is het überhaupt realistisch? GroenLinks heeft u deze vraag keer op keer gesteld. Ja, de decentralisaties zijn door het Rijk met te weinig budget bij gemeenten over de schutting gekiept. GroenLinks heeft daar ook fundamentele vraagtekens bij gezet. Maar dit college heeft keer op keer beweerd dat Venlo het anders en beter zou doen waardoor we met veel minder geld veel meer aan zorg zouden kunnen bieden. Die transformatie is echter niet gelukt.
- Al ver vóór de transitie vorm kreeg is er door onze fractie gewaarschuwd voor de overgang van met name de Jeugdzorg naar de gemeente. Het was een voor de gemeente totaal nieuwe taak met een geheel eigen cultuur en systematiek. We hebben ook daarna meerdere malen gewaarschuwd voor de nagenoeg afwezige regie in de jeugdzorg, voor de gebrekkige samenwerking met verwijzers en voor het risico van uit de hand lopende kosten.
- Andere gemeentes hebben ook problemen, zegt het college. Maar daar heeft GroenLinks geen enkele boodschap aan. Wij vinden het zelfs ongepast dat het college dit als argument gebruikt. Zeker in het sociaal domein, waar Venlo zichzelf steeds op de borst heeft geklopt dat WIJ IN VENLO de zaken zo goed voor elkaar hadden.

3. De ambtelijke organisatie

GroenLinks vraagt zich af:

Kunnen wij dit college het leiden van de organisatie nog wel toevertrouwen?

De reflectie van de gemeentesecretaris geeft ons EINDELIJK de informatie, eerlijk en openhartig, waar wij al tijden om vragen. En onze ergste vermoedens, steeds door college krampachtig weggewuifd, bleken waarheid te zijn.

Wij twijfelen geen moment aan de inzet en goede trouw van onze ambtenaren. Er wordt beslist hard gewerkt onder moeilijke omstandigheden. Toch is de organisatie opnieuw onderwerp van discussie. Het college trekt zich dat aan. En dat is volkomen terecht.

Het college is daarvoor immers ook verantwoordelijk. Niemand anders.

Dat in de eerste zin van de raadsinformatiebrief wordt gewezen naar het management is dan ook overbodig en ongepast. Verantwoordelijkheid nemen is méér dan het inrichten van een dashboard. Het gaat om de juiste houding. En daar schort het aan.

Alles wat mis kan gaan, lijkt te zijn misgegaan. Tot overmaat van ramp wordt in de reflectie ook een jij-bak van jewelste gepresenteerd: het zou de schuld zijn van het bestuur en van de gemeenteraad.

Om dat laatste te weerleggen hier onze eigen reflectie.

De gemeentesecretaris heeft op 2 september 2014 een 100 dagen brief voorgelegd aan het college. Pas op 31 augustus 2015, dus 1 jaar later, vond er in het presidium een MONDELINGE presentatie plaats door de gemeentesecretaris, op UITDRUKKELIJK verzoek van enkele raadsleden, o.a. van GroenLinks, omdat er toen al verontrustende signalen binnenkwamen bij de raad over de organisatie. De 100-dagen brief hebben wij toen NIET ontvangen, in tegenstelling tot wat in de reflectie wordt beweerd. Wel hebben we een verslag ontvangen van het gesprek. De toon van het gesprek was ernstig maar ook optimistisch. De koers van de organisatie zou worden gewijzigd, op weg naar permanente verandering. Er zouden succesvolle interventies zijn gepleegd om de organisatie in staat te stellen om permanent in te spelen op ontwikkelingen.

Het waren RAADSLEDEN die vroegen naar eventuele spanning tussen werkaanbod en capaciteit. De algemeen directeur gaf daarop aan OP KOERS TE LIGGEN. Ook erkende hij een spanningsveld. Het PRESIDIUM verzocht daarom om een volgende bijeenkomst, waarin we in staat konden worden gesteld om keuzes te maken, hoewel dat volgens de algemeen directeur op dat moment nog niet aan de orde was.

Op 22 februari 2016 is er wederom een bijpraat moment met het presidium. De nieuwe manier van werken wordt uit de doeken gedaan. Op 23 mei 2016 zou het presidium opnieuw worden bijgepraat. Dit wordt echter verschoven naar een besloten raadsbijeenkomst op woensdag 16 november 2016. Het presidium was achteraf zeer ontevreden over deze bijeenkomst omdat er een succesverhaal werd neergezet, terwijl er geen antwoord kwam op alle van te voren gestelde vragen over signalen uit de organisatie.

Daarop ontving de gemeenteraad een uitnodiging voor een nieuwe bijeenkomst, opnieuw in beslotenheid, die plaats heeft gevonden op 15 februari van dit jaar. Veel zaken zoals naar voren komen in de reflectie zijn OOK DAAR niet met de raad gedeeld.

Kortom, de gemeenteraad heeft zich ingespannen om de waarheid boven tafel te krijgen. Maar die waarheid werd NIET met ons gedeeld, tot twee dagen geleden.

De gemeentesecretaris zag bij zijn aantreden een organisatie met twee gezichten: verwaarloosd, maar met energieke en bevlogen werknemers. De door hem geschreven reflectie heeft OOK twee gezichten. Ten eerste een openhartige kritische blik op de organisatie en het bestuur. Maar aan de andere kant te weinig zelfreflectie. Alle fouten lijken voort te komen uit het verleden, of zijn het bestuur aan te rekenen. De eigen aanpak deugt wel. Dat er toch heel veel mis gaat ligt kennelijk niet aan die aanpak. Maar zo zwart wit kan het gewoon niet zijn.

Op pagina 12 van de reflectie gaat het over de uitvoering van het sociaal domein:

- De systemen schoten te kort
- Veel te weinig mensen beschikbaar
- Personele wisselingen
- Onervarenheid
- Niet kunnen monitoren
- Niet kunnen bijsturen
- Bedrijfsvoering onvoldoende toegerust
- Control onvoldoende in positie gebracht

- Onvoldoende checks and balances
- Dubbelrol van de afdelingsmanager
- Het geld voor meer menskracht was er maar is niet gebruikt.
- enzovoort

Inmiddels kan ik geen superlatieven meer bedenken die recht doen aan het gevoel dat dit bij onze fractie oproept. Waarom, in hemelsnaam, heeft het college niet aan de bel getrokken? Dit was toch geen natuurramp die u overvallen heeft? Het gaat hier om oplosbare problemen. Maar dan moet je de problemen wel benoemen.

Wij willen er graag op wijzen dat GroenLinks het college diverse malen gevraagd heeft, ook naar aanleiding van de steeds weer opduikende besparingsverliezen, of de gemeentelijke organisatie de bezuinigingen wel aan kon. En dat het de verantwoordelijkheid van het college was om de raad hierop indien nodig in stelling te brengen. Maar het college zei steeds dat het NIET nodig was.

En het is waar dat de gemeenteraad, overigens zonder GroenLinks, taakstellingen legde puur op de formatie. Dat was onverstandig. Maar het college had zich daar tegen moeten verzetten. Vóór de organisatie moeten gaan staan. En niet maar zien waar het schip strandt. We lezen nu dat de organisatie al jaren achter de feiten aanloopt als het gaat om systemen, voorzieningen en faciliteiten. Dossiervorming en archivering zijn niet op orde. Het college had WEL aandacht voor prestigieuze, geld- en tijdverslindende projecten zoals het Kazernekwartier, en jawel, de onvermijdelijke kabelbaan. Maar onderhoud van de organisatie had kennelijk geen prioriteit. Terwijl het college dit urgent aan de raad had moeten voorleggen. Het college heeft te laat ingegrepen.

Er wordt in de reflectie tussen neus en lippen door verwezen naar de portefeuillewisseling van 1 jaar geleden. Die wisseling was een POLITIEKE keuze van deze coalitie. Een zeer ongelukkige en onverstandige keuze om halverwege een termijn juist dit dossier over te dragen. Zoiets kun je misschien met parkeergarages doen, maar niet met dit complexe dossier, dat direct van invloed is op het welzijn van onze inwoners.

Dan moet ons nog iets van het hart.

Er wordt in de reflectie geklaagd over de hoeveelheid onderzoeken vanuit de gemeenteraad. Maar die onderzoeken zijn niet de OORZAAK van problemen, ze zijn er het GEVOLG van. Je zou verwachten dat een lerende organisatie dit soort onderzoeken zou omarmen, om daar het eigen voordeel mee te doen. Wij ervaren het als onbehoorlijk en tegenstrijdig dat dit niet gebeurt.

4. Het roer dat om moet

Het schip is gestrand. En moet worden vlot getrokken. Maar door wie en hoe? Twee essentiële vragen.

Vanavond willen we duidelijkheid over de wie-vraag.

Daarna wacht ons als gemeenteraad een enorme taak. Om er voor te zorgen dat

- 1) Al onze inwoners de zorg blijven krijgen die ze nodig hebben
- 2) De ambtelijke organisatie op orde komt
- 3) We niet langer in het rood staan en ons spaarvarken weer gezond krijgen
- 4) Dat we redden wat er te redden valt van onze ambities voor Venlo.

Afrondend.

Ons vertrouwen in dit college is ernstig beschadigd. Waarom zouden wij met u verder willen gaan?

GroenLinks vraagt zich af: Is de gemeente Venlo bij dit college nog wel in goede handen?